

شماره روزنامه: ۳۵۹۸

بازخوانی مذاکرات پنهان احمدی‌نژاد با آمریکا

پیشخوان روزنامه دنیای اقتصاد ۱۳۹۴/۰۷/۱۳ ۱۳:۵۴:۴۷ بازدید: بار کد خبر: DEN-940550

آنچه بیش از همه از خاطرات جمعی ما ایرانی‌ها از رئیس‌جمهوری سابق برجای مانده، رفتارهای پوپولیستی، وعده و وعیدها لفاظی‌های تند داخلی و خارجی و رویکردهای متناقض است که همگی منجر به انواع بی‌ثباتی‌ها می‌شد. بی‌ثباتی که مردم در بحران ارزی یا افزایش چندبرابری قیمت مسکن و سایر خدمات و کالا آن را به خوبی حس کردند. اما در عرصه سیاست خارجی نیز این نوسانات و بی‌ثباتی‌ها به شدت نمود داشت. سیدحسین موسویان دیپلمات ارشد پیشین کشورمان در کتاب «ایران-آمریکا» تناقضات، برخی از این سیاست‌های دوگانه و فعالیت‌های پنهانی احمدی‌نژاد برای رابطه با آمریکا را تشریح کرده است.

به گزارش خبرآنلاین سیدحسین موسویان دیپلمات ارشد سابق و سخنگوی تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای در دولت سیدمحمدخانی که چندسالی است در آمریکا به تدریس و فعالیت تبلیغی به نفع جمهوری اسلامی ایران مشغول است، از جمله چهره‌های سیاسی کشورمان است که نقش موثری در توسعه «دیپلماسی عمومی ایران» دارد.

او مدت‌هاست با شرکت در همایش‌های فراوانی در آمریکا و اروپا، گفت‌وگو با رسانه‌های خارجی و انتشار مقالات متعدد تلاش می‌کند، سیاست‌مداران و تحلیل‌گران غربی فهم بهتری از ایران و مساله هسته‌ای کشورمان داشته باشند.

موسویان در تازه‌ترین کتابش با نام «ایران - آمریکا: گذشته شکست‌خورده و مسیر صلح» که خرداد ماه امسال در آمریکا و ایران منتشر شد، دلایل کامل بی‌اعتمادی متقابل ایران و آمریکا را به همراه روایتی جامع از تلاش‌های ایران در دوره‌های مختلف برای حل مشکلات با آمریکا از سویی و اشتباهات آمریکایی‌ها از سوی دیگر و همچنین پیشنهادش برای رفع خصومت‌ها را بیان کرده است.

موسویان که به دلیل انتقاداتش از عملکرد هسته‌ای دولت قبل مورد خشم و آزار و اذیت تیم دکتر محمود احمدی‌نژاد قرار گرفت، در فصل ششم کتاب «ایران-آمریکا» برخی جزئیات از تلاش‌های پنهانی محمود احمدی‌نژاد و اسفندیار رحیم‌مشایی برای برقراری ارتباط با آمریکا را بیان کرده است.

رئیس کمیسیون سیاست خارجی شورای عالی امنیت ملی در دولت سیدمحمدخانی که معتقد است «احمدی‌نژاد هرگز اصول گرا، تندرو و محافظه‌کار نبود، بلکه هدف او کسب قدرت، اجرای سیاستها و اعتقاداتش و سپس حفظ قدرت بود» با بیان نمونه‌هایی از تلاش‌های پنهان تیم احمدی‌نژاد برای برقراری «رابطه مخفی» با آمریکا حتی به قیمت زیر پا گذاشتن خطوط قرمز و سیاست‌های رهبر معظم انقلاب، هدف احمدی‌نژاد را «حذف میانه‌روها و اصلاح‌طلبان»، «برانگیختن حمایت محافظه‌کاران» برای اجرای مدل «پوتین - مدودف» می‌داند تا بتواند راس قدرت اجرایی کشور را در اختیار داشته باشد.

این یادآوری جالب توجه است که احمدی‌نژاد با همراهی کردن مشایی برای ثبت نام انتخابات ریاست جمهوری 1392، دست او را بالاگرفت و گفت: مشایی یعنی احمدی‌نژاد، احمدی‌نژاد یعنی مشایی!

تلاش‌های محرمانه احمدی‌نژاد برای رابطه با آمریکا در زمان بوش

محمود احمدی‌نژاد از همان سال نخست مسئولیتش با درپیش‌گیری سیاستی دوگانه همزمان با تحریک و تهاجم لفظی به آمریکایی‌ها در مجامع عمومی در لفافه پیشنهاد آشتی به آن‌ها را می‌داد. احمدی‌نژاد برای نخستین بار در 19 اردیبهشت 1385 به جورج بوش یک‌نامه بلند 18 صفحه‌ای نوشت و آن را با این پیش‌بینی پایان برد که: «افراد با بصیرت اکنون صدای فروپاشی و سقوط این ایدئولوژی و اندیشه‌های نظام لیبرال دموکراسی را می‌شنوند.»

امام جمعه موقت تهران در خطبه‌های نماز جمعه 22 اردیبهشت 1385 تهران این‌نامه را چنین توصیف کرد: «این‌گونه حرف زدن، الهام‌خداوند است و خدا لطف دارد. خدا الهام می‌کند و آنها را غافلگیر می‌کند. از این مرد مبتکر و شجاع و متدین باید تقدیر شود.» در سوی دیگر، جورج بوش به‌نامه چنین واکنش نشان داد: «رئیس‌جمهور ایران آدم خیلی عجیبی است.»

موسویان نوشته است: بنابر گفته باربارا اسلاوین روزنامه‌نگار و متخصص مشهور ایران در آمریکا، کاندولیزا رایس وزیر وقت امور خارجه آمریکا، در ابتدای سال

1385 (کمتر از یک سال از روی کار آمدن احمدی نژاد) به او گفته بود: «ما در مکان های فراوانی از سازمان ملل گرفته تا بغداد و کابل، مدام با «پیام های ناخوشایند» مواجه هستیم که می گوید ایرانی ها خواستار مذاکره هستند.»

البته ایالات متحده در دوره جورج بوش هیچگاه به درخواست های مکرر احمدی نژاد برای گشودن باب مذاکره مستقیم اعتنا نکرد و پاسخ مثبت نداد.

تلاش های پنهانی احمدی نژاد برای رابطه با آمریکا در زمان اواما

در حالی که آمریکایی ها، احمدی نژاد را «فردی نا متعادل»، «نامتعارف» و «پیش بینی ناپذیر» که «نباید او را جدی گرفت» ارزیابی می کردند، او از تلاش هایش برای ایجاد ارتباط با آمریکا به هر قیمتی دست نکشید. او نخستین رییس جمهور پس از انقلاب بود که انتخاب اواما را به عنوان رییس جمهور منتخب ایالات متحده تبریک گفت.

محمدالبرادعی در کتاب خاطراتش که به فارسی با عنوان «عصر فریب: دیپلماسی اتمی در دوران خیانت» منتشر شده می نویسد: «احمدی نژاد طی نامه ای در سال 1388 و از طریق او به اواما آمادگی ایران را برای مذاکره دوجانبه بدون پیش شرط و بر مبنای احترام متقابل اعلام کرد.»

از طرف آمریکایی اما! اواما با نادیده گرفتن احمدی نژاد به رهبر معظم انقلاب نامه نوشت و تلویحا به احمدی نژاد پیام داد که ساختار حکومتی ایران را به خوبی می شناسد و می داند که چه کسی در چه جایگاهی قرار دارد. این نامه که تقریباً نوعی دهن کجی اواما به احمدی نژاد تلقی می شد، دلخوری احمدی نژاد را در پی داشت. یکی از سیاست مداران آمریکایی در این باره گفت: «کاخ سفید از این متعجب بود که آیت الله خامنه ای با لحن احترام آمیز پاسخ داده بود» و «به پیشنهاد اواما برای تنش زدایی بر مبنای احترام و منافع متقابل پاسخ مثبت داده بود.» هر چند که پاسخ نامه دوم اواما به رهبر انقلاب به دلیل اشتباه آمریکا در ورود به فتنه و ناآرامی های بعد از انتخابات 88 بی جواب ماند.

موسویان در این خصوص می نویسد: در دی 1389 یک عضو گروه تماس سطح دو به من گفت: «ایران از طریق سفیر خود در سازمان ملل از وزارت امور خارجه آمریکا درخواست معرفی نماینده ای برای مذاکراتی جدید و جامع کرده است.»

او سطح دو را چنین توصیف می کند: «گروهی از مقامات سابق آمریکا هستند که در تمامی سال های بعد از جنگ ایران و عراق در تماس با مقامات ایران بوده و برای بهبود روابط ایران و آمریکا تلاش کرده اند.»

در اسفند 1389 یک مقام آمریکایی به موسویان گفته: «ایالات متحده مکرراً پیام هایی از رحیم مشایبی دریافت می کند که تهران برای مذاکره و برقراری رابطه با آمریکا مشتاق است. او گفت که دولت احمدی نژاد پی در پی به ایالات متحده پیام می دهد و کانال هایی که این پیام ها را می فرستند آن چنان متعدد هستند که ما نمی دانیم کدام یک را انتخاب کنیم. ما واقعا گیج شده ایم و به دلیل این که نمی دانیم آیا این پیام ها حمایت و پشتیبانی آیت الله خامنه ای را با خود دارد یا خیر، نمی توانیم به آن ها پاسخ دهیم.»

یکی دیگر از اعضای گروه تماس سطح دو نیز به موسویان گفته است: «من هشت بار با مشایبی دیدار کردم و او در همه ملاقات ها به من گفت که ایران در جستجوی گشودن باب گفت و گو و برقراری رابطه با ایالات متحده است.»

در پاییز 1390 از سوی یک مقام آلمانی به موسویان که پیشتر سفیر ایران در آلمان بود اطلاع داده شد: مشایبی ملاقاتی مخفیانه با کریستوفر هویسگن مشاور ملی در سیاست امنیتی و خارجی خانم انگلا مرکل داشته است. در این ملاقات که در اقامتگاه معاون سابق وزیر خارجه المان برگزار شده است، مشایبی از آلمانی ها خواسته بود که به واشنگتن اطلاع دهند تهران برای تجدید رابطه با آمریکا آمادگی دارد. مشایبی گفته بود که ایران حتی آمادگی دارد در انتخابات دور بعد به اواما کمک کند. البته آمریکایی ها به آلمانی ها پاسخ داده بودند که در گیر این موضوع نشوند.

همچنین دولت یار معاون وقت وزیر امور خارجه ایران در استکهلم در اوائل سال ۲۰۱۱ به یک مقام سابق آمریکایی پیشنهاد دعوت از مارک گروسمن نماینده ویژه ی ایالات متحده در امور افغانستان را داده بود و رسماً خواسته بود که او به تهران سفر رسمی داشته و با مقامات وزارت امور خارجه ایران دیدار کند.

دور زدن سعید جلیلی توسط مشایبی و ثمره هاشمی

دبیر کمیته سیاست خارجی شورای عالی امنیت ملی در دولت سید محمد خاتمی با اشاره به دور زدن سعیدجلیلی در مذاکرات هسته ای توسط احمدی نژاد می نویسد: در سال 1391 یک آمریکایی عضو گروه تماس سطح دو درباره مذاکرات هسته ای به من گفت: «اسفندیار رحیم مشایبی دستیار ارشد و دوست نزدیک احمدی نژاد با مقامات عالی رتبه سابق ایالات متحده درباره ی احتمال گشودن باب مذاکرات مستقیم صحبت کرده است.»

یکی از سفرای ایران در اروپا به یک عضو گروه تماس سطح دو که عضو دولت ایالات متحده بوده گفته است: «همه چیز از سوی ایران آماده است و مشایبی و ثمره هاشمی برای شرکت در این ملاقات که در برلین برگزار خواهد شد، می‌آیند.»

این عضو سابق دولت آمریکا به سفیر ایران چنین پاسخ داده است: «کاخ سفید گفت نه. آن‌ها گفته‌اند نمی‌خواهند در روابطی خارج از چهارچوب 5+1 با ایرانی‌ها وارد بحث شوند.»

سرانجام واکنش نظام به فعالیت‌های احمدی‌نژاد

در حالی که همه تلاش‌های پنهانی و محرمانه محمود احمدی‌نژاد و یارانش با بی‌اعتنایی و بی‌اعتمادی آمریکایی‌ها روبرو شده بود، او در آخرین سفرش به نیویورک برخلاف سخنرانی‌هایی که در آن به ایالات متحده حمله می‌کرد، در موضعی عجیب آخرین تیر ترکشش را رها کرد و گفت: «ایران جایگاه ایالات متحده آمریکا را می‌داند و بر این باور است که ما می‌توانیم با همدیگر رابطه داشته باشیم.»

اظهاراتی که واکنش صریح مشاور امور بین‌الملل رهبر معظم انقلاب را در پی داشت. دکتر علی‌اکبر ولایتی گفت: «سیاست‌های کلی ایران درباره‌ی ایالات متحده تغییر نکرده و هیچ تصمیم جدیدی در این باره گرفته نشده است.»

©1393 تمامی حقوق این سایت محفوظ و متعلق به روزنامه دنیای اقتصاد می‌باشد.